

مجمع اللغة العربية
האקדמיה ללשון הערבית
The Arabic Language Academy
חיפה

עלון מידע

השפה הערבית והפולקלור הפלסטיני בחיי היום יום
סימפוזיון עם אוניברסיטת אוסקה, יפן

משרדי האקדמיה ללשון הערבית
רח' חסן שוקרי מס' 2
קומה ב', חיפה
כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 46134
חיפה מיקוד 31460
טלפון: 04-8622070 פקס: 04-8622071
דואר אלקטרוני:
majma1@bezeqint.net
אתר האקדמיה:
<http://www.arabicac.com>

פרסומי האקדמיה

- 1. ספרים:** האקדמיה הוציאה לאור מספר מחקרים בתחומי הלשון והספרות. בין הספרים שיצאו לאור בערבית במסגרת זו סלימאן ג'ובראן (2009), בשולי החידושים וההגבלות בשפה הערבית המודרנית; רוקייה זידאן (2009), השפעתה של התפיסה השמאלנית על השירה הפלסטינית; סוף אל-דין אבו צאלח (2010), התנועה הספרותית הערבית בישראל; לשתקפותה והתפתחותה במוסף הספרותי של עיתון אל - אתחאד בין השנים; 1948-2000 היפאא מג'אדלה (2011), דאגות האישה הערבייה ביצירותיה של לילא אל -עות'מאן: קריאה ברומנים: "אלעצעצ" ו"צמת אלפראשאת"; פואד עזאם (2012), הפואטיקה של הטקסט הנרטיבי: עיון בצורות העלילה ברומנים של חידר חידר.
2. כתב העת של האקדמיה: האקדמיה מוציאה לאור כתב עת שנתי בשם "אלמג'לה, כתב עת האקדמיה ללשון הערבית," שהוא כתב עת אקדמי שפיט המפרסם מחקרים בתחום השפה והספרות.
3. פרסום המונחים: האקדמיה מפרסמת ברשומות את המונחים שהיא מאמצת במוסדותיה, כמו כן היא מוציאה אותם לאור בעלונים המופצים במוסדות החינוך והתרבות.

מאה שנים להולדתו של נג'יב מחפוט'

מעמד השפה הערבית בישראל

השפה הערבית נחשבת לשפה רשמית במדינת ישראל מתוקף חוק שנחקק מטעם המנדט הבריטי בשנת 1922. אולם חוסר המעש של מוסדות המדינה ואי ידיעת השפה הערבית בקרב מגזרים רבים באוכלוסייה היהודית הובילו לריקון החוק מתוכנו. מעמד השפה הערבית הדרדר אפילו בין דובריה על רקע הדרתה ודחיקתה לשוליים במוסדות החינוך, באמצעי התקשורת ובמקומות הציבוריים. לאור נסיגה חדה זו במעמדה של הערבית נוצר הצורך לפעול בצורה מתוכננת ומבוקרת למען העלאת קרנה ושיפור מעמדה.

הקמת האקדמיה ללשון הערבית

מתוקף המודעות לחשיבות השפה הערבית כשפה בעלת מסורת עתיקת-יומין, ולהיותה שפה לאומית לציבור רחב מתושבי הארץ ושפה רשמית במוסדות המדינה, נרתמו מאמצים רבים ליצור סמכות אקדמית בענייני השפה הערבית. על כן, בתאריך 21 במרס 2007 הכנסת אישרה חוק שמסדיר את הקמת האקדמיה ללשון הערבית, שתיטול על עצמה לטפל בענייני הלשון הערבית ותפעל לשיפור מעמדה.

מטרות האקדמיה ללשון הערבית

האקדמיה פועלת להשגת מספר מטרות התורמות להבלטת הנוכחות של השפה הערבית במרחב הלשוני הציבורי ובקרב החוגים המדעיים והתרבותיים. בין מטרותיה העיקריות של האקדמיה: חקר הלשון הערבית לתקופותיה ולענפיה; העיסוק בתחומי המינוח, הדקדוק, אוצר המילים, ההגייה, התעתיק והכתיב של הלשון הערבית, לרבות חידושי לשון והתאמתם לעידן הטכנולוגי והממוחשב המתקדם; עריכת מילונים כלליים ומקצועיים; חקר הלשון בתרבות הערבית ובמיוחד בתחום הספרות והשירה; קיום קשרים וחילופי מידע עם האקדמיה ללשון העברית ועם המוסדות העוסקים בחקר שתי השפות, הערבית והעברית, בארץ ובעולם; שיתוף פעולה עם משרד החינוך ועם המוסדות להשכלה גבוהה ומתן ייעוץ להם בתחומי הלשון; הוצאה לאור של עלונים ומחקרים ועריכת כנסים בתחומי הפעילות של האקדמיה.

המבנה הארגוני של האקדמיה ללשון הערבית

מליאת האקדמיה מורכבת מעשרים חברים וולונטריים מטובי החוקרים המתמחים בחקר השפה והספרות הערבית, מתוכם שישה עשר חברים מן המניין והם: ד"ר מחמוד אבו פנה, ד"ר שלמה אלון, ד"ר חביב בולוס, ד"ר כאות'ר ג'אבר, פרופ' סלימאן ג'ובראן, ד"ר רוקייה זיידאן, גב' ח'אולה סעדי (מערוף), פרופ' ששון סומך, פרופ' אליאנור סאיג -חדאד, פרופ' איבראהים טאהא, פרופ' מחמוד גנאים (נשיא האקדמיה המכהן), ד"ר נביה קאסם, ד"ר נזיה קסיס, פרופ' מוסטפא כבהא, ד"ר מחמוד כיאל, פרופ' פארוק מואסי, ושלושה חברים שהם חברי כבוד הם: מר חנא איבראהים, מר חנא אבו חנא, מר סמי מיכאל; וחבר יועץ אחד הוא: מר ג'מיל גנאים.

אחת לכל ארבע שנים בוחרים חברי המליאה מביניהם את ההנהלה המורכבת מנשיא האקדמיה וסגנו וארבעה חברים נוספים. תפקיד ההנהלה הוא לנהל את ענייני האקדמיה הכספיים והמקצועיים. חברי המליאה מרכיבים את הוועדות השונות של האקדמיה: וועדת המחקר והפרסום (אשר כוללת את וועדת מילון השפה הערבית בת זמננו); וועדת המינוח והביטויים; וועדת הסוגיות הלשוניות היומיומיות; וועדת השמות.

פעילויות האקדמיה

עד היום ביצעה האקדמיה סדרה של פעילויות שמשרתות את מטרות האקדמיה ושאיפותיה. הפעילויות הללו התמקדו סביב התחומים להלן:

1. **כנסים וימי עיון:** האקדמיה דאגה לערוך כנסים וימי עיון מדעיים בהשתתפות מומחים בתחומים שונים בלשון ובספרות כגון: השפה הערבית בישראל: מציאות ואתגרים; (2008)הנפקד הנוכח: מחמוד דרוויש(2008); הלשון הערבית והפולקלור הפלסטיני בחיי היומיום (2009); הלשון הערבית באמצעי התקשורת(2010); הדיאלקטים הערביים בשפה ובספרות (2011); במלאת 100 שנים להולדתו של נג'יב מחפוט(2011).

2. **תמיכה במחקרים:** האקדמיה תמכה במחקרים הקשורים לתחומי העניין של האקדמיה שבוצעו על ידי חוקרים מומחים. בין הנושאים שעסקו בהם המחקרים: הקשר בין השמות הפלסטיניים לבין המרחב והמקום; התערבות הלשון העברית בערבית הכתובה בישראל; הנוף הלשוני הפלסטיני בישראל; התרגומים הערביים לתה"ך; לקסיקון המלים הבולטות בשירת מחמוד דרוויש; ועוד.

3. **מלגות לימודים:** חולקו עשרות מלגות לימודים לסטודנטים מצטיינים לתארים מתקדמים בנושאים שיש להם קשר לשפה הערבית.

4. **פעילויות ציבוריות:** האקדמיה פעלה להדק את הקשר עם בתי הספר ומוסדות החינוך והתרבות והמוסדות הציבוריים מתוך אמונה בחשיבות הרחבת מעגל המתעניינים בשפה הערבית ובשיפור מעמדה. פעילויות אלה כללו תחרויות, חוגים וקורסים לימודיים; מפגשים עם סופרים; ועוד.

5. **משלחות תלמידים לספרד:** במשך שנתיים השתתפה האקדמיה בארגון והכשרת משלחות תלמידים יהודים וערבים לספרד, וזאת כדי לאפשר להם להכיר את התרבות הערבית באנדלוסיה והשפעתה על שתי התרבויות, העברית והספרדית.

6. **פינת אמיל חביבי:** האקדמיה הקדישה פינה במשכן האקדמיה בחיפה להנצחת זכרו של הסופר אמיל חביבי, שכללה יצירותיו ומחקרים שונים אודותיו.

7. **הספרייה:** האקדמיה מפעילה ספרייה הכוללת כ- 4000 כותרים בנושאים שונים הקשורים לשפה וספרות ערבית. הספרייה פתוחה לציבור הרחב כן ניתן לערוך חיפוש באוסף הספרים באמצעות הקטלוג הממוחשב באתר האקדמיה.